

V. 101
Kopierad



Walda Sanger och Wilar

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans Wänner

Första samlingen:

I.

Wårt land af . . .	Joh. Ludw. Runeberg.
Hjorneborgarnes marsch . . .	” ” ”
Soldatgossen . . .	” ” ”
Wid en källa . . .	” ” ”
Sjomansflickan . . .	” ” ”

HELSINGFORS, 1885.

Preis: 5 penni.



Wårt land, vårt land, vårt fosterland,
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej säns en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord,
Än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
För den, som guldbegär.
En främling far oss stolt förbi;
Men detta landet älska vi,
För oss med moar, fjäll och skär
Ett gulblandad det är.

Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars isprång,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, hwad här som syn, som sång,
Vårt hjärta rört engång.

Här striddes våra fäders strid
Med tanke, swärd och plog,
Här, här, i klar som mulen tid,
Med lycka hård, med lycka blid,
Det finsta folkets hjärta slog,
Här bars hwad det fördrog.

Hvem täljde väl de striders tal,
Som detta folk bestod,
Då friget röt från dal till dal,

Då frosten kom med hungrens kval,
Hvem måtte allt dess spilda blod
Och allt dess tålamod?

Och det var här det blodet flöt,
Ja här, för oss det var,
Och det var här sin fröjd det njöt,
Och det var här sin sud det göt,
Det folk, som våra bördor bar
Långt före våra dar.

Här är oss lust, här är oss godt,
Här är oss allt beskärmt;
Hur ödet kastar än vår lott,
Ett land, ett fosterland vi fått.
Hwad fins på jorden mera värdt
Att hållas dyrt och kärt?

Och här och här är detta land,
Vårt öga ser det här;
Vi kunna sträcka ut vår hand
Och wisa gladt på isö och strand
Och säga: se det landet där,
Vårt fosterland det är!

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmöln i det blå,
Och blef vårt lif en stjärnedans,
Där tår ej göts, där sud ej fans,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen fjöders land,
Där fång och trohet bygt,
Där lifwets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej flygt,
Var fritt, var gladt, var trygt!

Din blomning, sluten än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländiska sång.

Björneborgarens Marsch.

Söner af ett folk, som blödt
På Narwas heid, på Polens sand, på Leipzigs slätter,
Lützens kullar,

An har Finlands kraft ej dött,
An kan med owäns blod ett fält här färgas rödt.
Bort, bort hwila, rast och fred!
En storm är lös, det hingar eld och fältkanonens åska
rullar;

Framåt, framåt, led wid led!
På tappre män se tappre fäders andar ned.

Åblaste mål
Djs lyser på vår bana;
Skarpt är vårt stål
Och blöda är vår wana.
Alla, alla käft framåt!
Här är vår seletgamla frihets sköna stråt.

Lys högt, du segerälla fana,
Sliten af strider se'n en grånad forntids dar,
Fram, fram vårt ädla, härjade standar!
An fins en slit med Finlands gamla färger kvar.

Åldrig skall vår fosterjord
Af wäldets makt ur oförblödda bataljoners armar ryckas;
Åldrig ljuda skall det ord,
Att Finlands folk förrådt sin fria bygd i nord.
Falla kan den tappre blott,
Ej rygga för en faras hot, ej swika, böjas och förtryckas.
Falla, sköna krigarlott,
Ålif wär, se'n för en seger än wi kämpa fätt!

Wapen i hand
Och käft wär owän nära!
Dö för vårt land
Ar lefwa för vår ära.

Rastlöst fram från strid till strid,
Ty nu är stunden wär och nu är skördens tid!

Glesnade leder wittne bära
Härligt om mod och bragder, om vårt lands försvar.
Fram, fram vårt ädla, trofuga standar!
Omkring dig än din trogna finsta wakt du har.



Soldatgossen.

Min fader war en ung soldat, den wackraste man fann,
Wid femton år gewär han tog, wid sutton war
han man.

Hans hela wärld war ärans fält,
Där stod han glad, hwar han sig stält,
I eld, i blod, i frost, i swält; —
Han war min fader han.

Jag war ett barn, när han drog bort, se'n fridens dag
war slut,
Dock mins jag än hans stolta gång, jag mins den hwar
minut,

Hans hatt, hans plym, den bruna hyn
Och skuggan från hans ögonbryn:
Nej, aldrig går det ur min syn,
Hur härlig han såg ut.

Det hördes snart från höga nord, när hären rykte ned,
Hur han war kät, hur han war stark, hur i hwar strid
han stred.

Så fad's, han fått medalj också,
Det spordes snart, att han fått två;
Å, tänkte jag i hjärtat då,
Den som så wara med!

Och wintern gick, och drifwan smalt, och det war lust och wär,
Då kom ett bud: din fader dött, han dog för ädla jär.
Jag tänkte då, jag wet ej hwad,
War stundom ängslig, stundom glad;
Men mor, hon gret tre dar å rad,
Så blef hon lagd på bår.

Min fader slöt på Lappos slätt, sin fana närmst inwid;
Det sågs, det war den första gång, han blefna setts i strid!
På Uttismalm, för Gustafs land,
Min farfar dog med swärd i hand;
Hans fader föll wid Billmanstrand,
Han war från Karols tid.

Så war med dem, så blödde de, så har det ständigt gått;
Ett härligt lif de lefwat dock, en härlig död de fätt.

Ad, hvem vill slappla trög och tung?
 Nej, gå i fält helt varm och ung
 Och dö för ära, land och tung, —
 Se, det är annan lott!

Jag är en fattig gosse jag, som äter andras bröd,
 Jag har ej huld, jag har ej hem, alt se'n min faders dö;
 Men klaga är ej mitt behag,
 Jag väger högre dag från dag,
 Jag är en frigargosse, jag,
 För mig fins ingen nöd.

Och lefver jag, tills jag blir stor och fyller femton år,
 Till samma svält, till samma kamp, till samma dö jag går.
 Där kulor hvina tätast då,
 Där skall man finna mig också,
 Där vill och jag försöka på
 I mina faders spår.



Hällan.

Jag sitter, källa, wid din rand
 Och ser på molnens tåg,
 Hur, ledna af en ofedd hand,
 De värla i din wåg.

Där kom en sty, den log så röd,
 Som rosentnoppen ler;
 Farväl! hur snart farväl den bjöd,
 För att ej komma mer.

Doç, där en annan lika klar
 Och strålände igen!
 Ad, lika flyktig, lika snar,
 Försvinner äfwen den.

Nu åter en! — Den vill ej fly,
 Den wandrar tungt sin stig;
 Men, källa, mörk är denna sty,
 Och den förmörklar dig.

Jag tänker, när jag ser dig så,
 Uppå min egen själ:
 Hur mången gyllne sty också
 Har bjudit den farväl;

Hur mången tung och dystert spred
 Sin djupa natt i den,
 Och kom så hastigt, ad, men skred
 Så långsamt bort igen.

Men hur de kommit, hur de gått,
 Jag kânt dem ganska wäl:
 De warit toma skyar blott
 I spegeln af min själ.

Och spegelns ljus och mörker skall
 Litwäl af dem bero! —
 O källa, när blir leken all,
 När får din bölja ro?



Sjömansflickan.

Winden blåjer opp i hast,
 Segel fylla stång och mast,
 Sleppet styr till fjärran länder,
 Gud wet när det återwänder!

Du, som far där, äger du
 Någon blid för mig ämmu?
 O, jag jag dig än, kanhända,
 Om min gråt doç toge ända.

Wore jag hwad fågeln är,
 Wingad, såsom måten där,
 Följde jag dig glad på färden
 Till den obekanta wärlden!

Rom beständigt dit du kom,
Wände, när du wände om,
Spelte med min lätta winge
Och din blick i flykten singe.

Men den arma sicksans lott
Är att skäta affsed blott,
Med en tårfull duk i handen,
Winglös lämnad kvar på stranden.

Långt ifrån att följa få,
Måste jag tillbaka gå,
Innan kvällen komma humnit,
Innan seglet än försvunnit;

Måste jaga ur mitt bröst
Saknaden, som är min tröst,
Torfa väl från kunden tåren,
Att min mor ej märker spåren.



Walda Säger och Wisor

utgifna af

Sällskapet

Swenska Folkskolans Vänner

Första samlingen:

II.

Owi suckar det så tungt
uti stogen? af . . . B. C. Malmström.
Männ tro? Jo, jo! . . . A. F. Lindblad.
Näckens polska af . . . A. A. Afzelius.
Liten Karin. Folkwisa.
Stjärnan af L. Stenbäck.
En liten tid af J. Topelius.

Helsingfors, 1885.

Pris: 5 penni.



Hwi suckar det så tungt uti skogen?

Och liten pilt han sitter en fulen höstetvälf
Och leker tyft inunder gula linden:
Han ser hur ljusen brinna uti Guds Faders tjäll
Och hör hur löfven prafsela under vinden.
Men huru länge pilten i sina drömmar satt,
Allt mörkare blef lunden uti september-natt.
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han lysnade, blef hemst uti sitt mod
Och började att springa utåt leden.
Han tänkte stygga tankar och skrämde upp sitt blod
Och wilsse gid på ljungbewurna hedern.
Han tänkte uppå fader, på mor och syston lär:
„Gud nåde mig, som liten är, om wäl jag wore där!“
Då suckar det så tungt uti skogen.

Men månen träder stilla ur sönderbrusten sky
Och kastar silfwertäcket öfwer jorden.
Och fluggorna förskrätta till bärgens fötter fly,
Och trollena de flyga upp åt nordens:
Och bärgens toppar glimma; men skogen han är mörk,
Och ufwen sjunger sorgesång i regnbejjuten björt —
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han löpte utöfwer widan hed
Och tänkte uppå mången gammal sägen.
Och himlens stjärnor strebo, och natten led och led,
Men ej så träffade han rätta wägen.
„I blida stjärnor alla uppå den höga stig,
I wilsnade små blommor, o sägen, sägen mig:
Swem suckade så tungt uti skogen?“

Men alla stjärnor tego och liten blomma teg,
Och pilten många bittra tårar fälde.
Så kom han till små älfwors tjäll. — Med wingesnabba steg
Han midt i deras lätta ring sig stälde.
„O I, som träden dansen på ljungbewuren stig,
I skönaste små sylfon, o sägen, sägen mig:
Swem suckade så tungt uti skogen?“

Och liten älfwadrottning med fagra läppar log
Och smelte liten pilt på röda linden.
„Gråt icke, wadra gosse, fastän du wilsse drog,
Fastän du blef så hämsf inunder linden.
Men sätt dig här på tufwan å ljungbewuren stig,
Och torka dina tårar, så skall jag säga dig
Swem suckade så tungt uti skogen.“

„När natten salta stiger utöfwer land och fjö,
Och dagens forl begynner att förswinna,
Och wägen går till hwila inunder grönan ö,
Och alla wadtra stjärnor börja brinna:
Då blifwer himlens bäge så ren och spegelflar,
En här af goda englar så tyft därunder far
Och gråter silfwertårar öfwer jorden.“

Då ser i himlens spegel sin bild den arma jord
Och finner sig så dytter och förkastad:
Hon täljer alla synden all lögn och skärd och mord,
Swarmed hon är se'n tusen år belastad.
Då far en dödens rysning igenom hennes märg,
Då bedja alla dalar, då bitta alla bärg,
Då suckar det så tungt uti skogen.“

„Gaf tack, du älfwadrottning! — det glömmet jag ej mer,
Ej håller fruktar jag att hemåt wandra.
Se där! i månens strimma min rätta stig jag ser;
Farwäl! wi glömma icke brädt hwarandra.
Wäl är jag mycket ringa, ej har jag gods och gull;
Men Herren will jag lofwa, att aldrig för min skull
Det sucka skall så tungt uti skogen.“



Männ' tro? Jo jo!

Hvad mänd' det landet heta,
 Som har min älskling gömt, männ' tro?
 Det wille jag wäl weta,
 Och om han mig har glömt? Jo jo!
 Villa fogel! ge mig swar,
 Du, som genom lusten far,
 Dröj, o dröj! säj, o säj!
 Nej, du stynbar bort så fort,
 Bryr dig om mitt kwal ej stort;
 Ensam så min wisa dör,
 Sjungen på en ton, som ingen hör.

Hur har den munnen talat,
 Som honom från mig drog, männ' tro?
 Hur har det ögat strålat,
 Som honom så betog? Jo jo,
 Wågen hör jag slå mot strand,
 Fjäriln sitter still på hand.
 Dröjen twar! Gen mig swar!
 Nej, I flyn mig båda två,
 Ad! så gjorde han också.
 Ensam så min wisa dör;
 Sjungen på en ton, som ingen hör.



Räckens polska.

Djuft i hafwet på demantehällen
 Näcken hwilar i grönan sal.
 Nattens tärnor späuna mörka pällen
 Öfwer skog, öfwer bärg och dal.
 Kwällen härlig står i swartan högtidskrud;
 När och fjärran ej en susning, intet ljud

Stör det lugn öfwer näjden rår,
 När hafwets kung ur gyllne borgen går.

Agirs döttrar honom sakteliga
 Gunga fram på den klara sjö.
 Harpan ljud de gå så sorgeliga,
 Söka fjärran en wäg att dö.
 Fast hans öga står åt dunkla himmelen,
 Ingen stjärna bådär nattens drottning än.
 Freja smyckar sitt gyllne hår,
 Och Näcken så sin sorg på harpan slår:

„O, hwar dwäljs du, klaraste bland stjärnor,
 I den blånande stymningsstund?
 Du, som fordom, en af jordens tärnor,
 War min brud uti hafwets grund,
 Och, när hjärtat brann wid mina ömma slag,
 Smög så skön och blyg de tjufsande behag
 Mot min barm i den swala flod,
 Och gyllne harpan stum på wågen stod.

Så den sorgsne. Men wid himsaranden
 Freja huldt genom natten ler.
 Ewigt på den guldbeströdda stranden
 Sina tårar hon glänsa ser.
 Och sin wän på hafwet hälsar hon så mild;
 Wågen speglar darrande den huldäs bild;
 Näcken höres på böljan blå
 Så gladelig sin gyllne harpa slå.

Nattens tärnor, klara stjärnor alla,
 Gå till dans i den stilla kwäll,
 När de klara silfvertoner falla
 Öfwer stranden från håll till håll.
 Men när blodig dagens drott i östern står,
 Blektande och rädd den blida stjärnan går;
 Sorgligt affted hon blickar ner,
 Och gyllne harpan klingar icke mer.



Liten Karin.

Och liten Karin tjänte
 I unga kungens gård;
 Hon lyfte som en stjärna
 Bland alla tärnor små.

Hon lyfte som en stjärna
 Alt bland de tärnor små,
 Och unga kungen talte
 Till liten Karin så:

„Och hör du, liten Karin,
 Säg will du blifwa min?
 Grå hästen och gullfabeln,
 Dem will jag gifwa dig.“

Grå hästen och gullfabeln,
 Dem passas jag ej på.
 Gif dem din unga drottning,
 Låt mig med äran gå.

„Och hör du, liten Karin,
 Säg will du blifwa min?
 Min rödaste guldfrona
 Den will jag gifwa dig.“

Din rödaste guldfrona
 Den passas jag ej på.
 Gif den din unga drottning,
 Låt mig med äran gå.

„Och hör du, liten Karin,
 Säg will du blifwa min?
 Mitt halfwa lungarife
 Det will jag gifwa dig.“

Ditt halfwa lungarife
 Det passas jag ej på.
 Gif det din unga drottning,
 Låt mig med äran gå.

„Och hör du, liten Karin,
 Will du ej blifwa min,

Så skall jag låta fätta dig
 I spiketunnan in.“

Och will du låta fätta mig
 I spiketunnan in;
 Guds änglar små, de se, att jag
 Oskyldig är därtill.

De jatte liten Karin
 I spiketunnan in.
 Och konungens små svenner
 De rulla henne fring.

Då kom det ifrån himmelen
 Två hvita dusvor ner;
 De togo liten Karin,
 Och strax så blef det tre.



Stjärnan.

Stjärnan glimmande står och ser
 Öfver jorden i natten ner.
 Klara låga uti det blå,
 Sköna stjärna, som skiner så,
 O, hur är du så kall ändå!

Intet sudande mänskobröst
 Finna kan i ditt öga tröst;
 Utan kärlek ifrån din höjd
 Ser du lysande, lugn och nöjd
 Jordens jämmer och jordens fröjd.

Satt du icke med stolt förakt
 Sköna stjärna i härlig prakt,
 Kanste kunde du glad och fri
 Lydliggöra och lycklig bli.
 Men nu går du öfs kallt förbi.

En liten tid.

O låt mig lefwa en liten tid
 Och dö lit blomman i dalens frid,
 Och räkna dagarnas fröjd och kval
 Och glömma dagarnas tal!

O, låt mig lefwa en liten tid,
 Med hjärta rent och med ande blid,
 Och låt mig andas den korta wår
 Och dö förr'n wåren förgår!

Förr'n solen öfwer min fröjd gått ned,
 Förr'n stjärnan mistat det ljus hon spred,
 Förr'n matten särat mitt hjärtas tro —
 O, låt mitt hjärta få ro!

I hoppets saliga morgonglans,
 När kärlek binder sin myrtenkrans,
 I andens ljusliga knoppningstid —
 O, låt min ande få frid!

Hur outfägeligt kär och dyr
 Du är, o wår, som lit flammans fyr!
 Hur skönt, o lif, när, mot höjden wändt,
 Till flykt din winge du spånt!

O, låt mig lefwa en liten tid
 Och dö lit blomman i dalens frid,
 Och räkna dagarnas fröjd och kval
 Och glömma dagarnas tal!



Walda Sönger och Wisor

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans Vänner

Första samlingen:

III.

Pojkarne af . . .	Anna Maria Lenngren.
Sylwias wisa af . . .	J. Topelius.
Wärmland af . . .	N. Fryxell.
Swanhwits sång af . . .	P. D. A. Atterbom.
Dalmarjeh af . . .	N. Dybeck.
Norden af . . .	"

Helsingfors, 1885.

Preis: 5 penni.

Pojkarne.

Jag mins den ljufwa tiden,
Jag mins den som i går,
Då ofskulden och friden
Lätt följde mina spår;
Då lasten war en häxa
Och sorgem snart försvann;
Då allt, utom min läga,
Jag lätt och lustigt fann.

Uppå min mun war löjet,
Och hälsan i min blod,
I själen bodde nöjet,
Hwar människa war god:
Hwar pojke, glad och yster,
War stråh min hulda bror;
Hwar flicka war min yster,
Hwar gumma war min mor.

Jag mins de fria fälten,
Jag mått så mången gång,
Där ofta jag war hjälten
I lekar och i språng;
De tusen glada spratten,
I sommarens friska wind,
Med fjärlarna i hatten
Och purpurn på min kind.

Af falskheten och swelen
Jag wiste intet än,
I hwar samrat af leken
Jag såg en trogen vän;
De långa lömska kistwen,

Dem kände icke wi;
När örfilen war gifwen
War wreden och förbi.

Ej skilnad till personer
Jag såg i nöjets dar;
Bondpojkar och baroner,
Allt för mig lika war;
I glädjen och i yran,
Den af oss rasta baru
Som gaf den längsta lyran,
War den förnämsta karln.

Ej sanning af oss döljdes
Uti förtjänst och fel:
Omäldigheten följdes
Wid minsta tågelspel;
Den trasiqaste ungen
Wann priset wid wår dom,
När han slog riktigt kungen,
Och grefwen kasta bom.

Hur hördes ej wår klagan,
Wårt spåda hjärta swed,
Wid bannorna och agan,
Som någon lekbror led.
Hur glad att så tillbaka
Den glädje riset slöt;
Min enda pepparkaka
Jag med den sorgsne bröt.

Men, mina ungdomswänner,
Hur tiden ändrat sig!
Jag er ej mera kanner,
I kännen ide mig.
De blifwit män i staten,
De forna pojkarne,
Och kistwas nu om maten,
Och slafs om titlarne.

Med fyrti år på nacken
De streta i beswär,
Tungt i den branta baden
Där Lydans tempel är. —

Swad ger då denna tärnan,
 Så fött i alla land? —
 Kallt hjärta under stjärnan,
 Gul hy och granna band.



Sylwias* wisa.

Hwem är du, fria och klara ton,
 Som går i skog och dalar,
 Som ljuder långt ur den öde mon
 Och högt ur skyarna talar,
 Som hwislar sakta i windens sus
 Och dånar mäktigt i wägens brus
 Och som mitt hjärta hugswalar?

Jag är en fogel i luftens sal,
 Som lystar högt mina wingar;
 Jag är en wind öfwer bärg och dal,
 Som lätt i topparna hwingar;
 Jag är en wåg i den klara wif;
 Jag är en ängel från himmelrik,
 Som alla forger betwingar.

Jag är den smältande silfwersång
 Från wärens dallrande strängar;
 Jag är den klaraste källas språng
 Ur skogens mjukaste jängar;
 Jag är den swala, den friska röst,
 Som wäller upp ur naturens bröst
 Likt doft ur blommande ängar.

Jag smyger stilla till sorgens stig
 Och smärtans ensliga tårar
 Och hwislar sakta: kom ut till mig
 Och tro på kommande wårar!

*) Sylwia kallas ett fågite bland våra sångföglar.

Jag har en fröjd för ditt fria wal,
 Jag har en lädrom för hwarje kwal,
 Som än ditt innersta sårar.

Kom ut till mig, du förgråtne wän,
 Till wår och frid och försöning!
 O, huru stor är Guds godhet än,
 Hur full af nåd och försköning!
 Hur hög hans himmel! Hur blått hans haf!
 Hur grön, hur härlig den jord han gaf
 Oss bleka blomster till boning!

Kom ut, kom ut, och war fri och ung,
 Ty hoppets dagar de randas!
 Kom, war en fogel som jag, och sjung
 Hur skönt det dock är att andas!
 Att andas ut i den gröna hamn,
 Naturens älskade modershamn,
 Där ljus och skugga de blandas.

Ty wida wärlden är fri och grön,
 Fast mycket twång bor därinne;
 Och Finlands bygd är så rik och skön,
 Fast mycket armod wi finne;
 Och sängen strålar af glädje här,
 Fast litet swäfwande wemod bär
 Af wärens forthet ett minne.

Wårt fött att glädjas är så en gång,
 Det står ej mer till att dölja;
 Wi lärde det af wår fogelsång
 Och strandens hwislande bölja.
 Ja, ja, det är litet sorg bäri;
 Men Finlands bygd är dock glad och fri,
 Så länge hafwen den skölja.



Wärmland.

At Wärmeland, du sköna, du härliga land,
 Du krona för Swea-rites länder!
 Ja, om jag komme midt i det förlofwade land,
 Till Wärmeland ändå jag återwänder.
 Ja, där will jag lefwa; ja, där will jag dö:
 Och om en gång från Wärmeland jag tager mig en mö,
 Så wet jag, att aldrig jag mig ångrar.

Ja, när du en gång skall bort och gista dig, min wän,
 Då skall du till Wärmeland fara:
 Där funnas nog Guds gåfwor med flickor kwar igen,
 Och alla ä' de präktiga och rara.
 Men friar du där, så war munter och glad!
 Ty muntra gossar wilja Wärmelandsflickorna ha,
 De sorgsna — dem ge de på båten.

Och Wärmelands-gossen, han är så stolt och glad,
 Han fruktar för intet uti wärlden.
 När konungen bjuder, så drager han åstads,
 Bland kulor och blixtrande swärden.
 Ja! woro det rysfar till tusendetal,
 Han ej dem alla fruktar, han will ej annat wal,
 Ant dö eller segra med ära.

Och skulle han ej strida med glädje och med mod,
 Och lifwet sitt wäga, det unga?
 Där hemma sitter moder och beder för hans blod,
 Med bruden, den älskade, unga,
 En Wärmelandsflicka, så huld och så skön!
 För kung och land han strider och hon skall bli hans lön;
 Ho kan honom då öfwerwinna?



Swanhwits sång.

Stilla, o stilla!
 Somna från storm och snö.
 Ensliga lilla,
 Nu är det tid att dö!
 Kallt är kring dal och sjö.
 Stilla, o stilla!

Stunderna ila,
 Snart du den sista ser.
 Hwila, o hwila,
 Wisna som andra fler.
 Hjärta, hwad will du mer?
 Hwila, o hwila!

Domna, blott domna.
 Snön är din bästa wän,
 Godt är att somna.
 Wår kommer ej igen.
 Hjärta! hwi slår du än?
 Domna, blott domma!

Stuggan låt gömma
 Allt hwad du njöt och led,
 Glömma, o glömma,
 Sådan är solens sed.
 Lär dig i nattens fred
 Glömma, o glömma!

Tystna då, tystna —
 Töm i en suck din själ,
 Apphör att lysna;
 Lifwet dig bjöd farväl.
 Arma! god natt, sof wäl!
 Tystna då, tystna!



Dalmarisch.

Dandou, mod och morste män
 Fins i gamla Sverige än,
 Kraft i arm och kraft i barn
 Ungdomsvarm i barbalarm.
 Ögon blå
 Då och då
 Le i blomsterdalar där!
 Nord, du jordens jättelem,
 Nord, du milda hjärtans hem.

Toner än från forna dar
 Lyda där i skog och dal,
 Wilda, som en storm på haf,
 Wilda, som en tår på graf.
 Lyfsnen då,
 Wänner, på
 Hemländst, hundraårig sång.
 Lyfsnen, älsken, lären den,
 Sjungen, sjung den själfwe seu.



Norden.

Du gamla, du friska, du fjällhöga Nord,
 Du, tyfsta, du glädjerika, sköna!
 Jag hälsar dig, wänaste land uppå jord,
 Din skog, ditt himmel, dina ängder gröna!

Du tronar på mimien från fornstora dar.
 Då äradt ditt namn Rög öfwer jorden!
 Jag wet, att du är och du blir hwad du war.
 Åh, jag will leswa, jag will bö i norden!



Walda Sanger och Wisor

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans Wänner

Första samlingen:

IV.

Den lilla kolargossen af . . . E. G. Geijer.
 En gammal tjänarinna af . . . Th. Lindh.
 Nyländingarnes marsch af . . .
 Flydan på hafstranden af . . . E. Lönnrot.
 Nyländska folkvisor.

Helsingfors, 1885.

Pris: 5 penni.



Den lilla kolargossen.

Fstogen wid milan sitter far,
 mor sitter hemma och spinner;
 wänta, jag blir wäl också karl,
 får en fästid efter mitt sume.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Tidigt med solen jag hemifrån gick;
 friskt lif, medan solen glimmar!
 Till far skall jag bära mat och drick;
 nu komma snart twällets timmar.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Jag är ej rädder på liten grön stig,
 där jag ensam i stogen månd' gånga.
 Men furorna se så mörkt på mig,
 och bärgen kasta skuggor så långa.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Tralala! Friskt sume som fogeln i flygt!
 Nu will jag springa och sjunga.
 Gu! utur bärgen det svarar så stygt,
 och orden, de komma så tunga.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Äd wore jag wäl hos min gamle far!
 Jag björnen hör brumma och sjunga;
 och björnen, han är den starkaste karl,
 och skonar hvarken gamla eller unga.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Och skuggan faller så tjock, så tjock
 som en fäll öfwer ensamma leden.

Det tassar, det brassar öfwer sten och stoc,
 och trollena tråda på heben.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Äd, Gud! Där är ett, det är två — i sitt garn
 de mig ta — se, hur granna de swinga!
 De winka — Gud trösta mig, fattiga barn!
 Här gäller för lifwet att springa.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Och natten, den nedleg, och timmen blef sen,
 och willare och willare blef leden.
 Det tassar, det rasslar öfwer stoc och sten;
 den lille springer på heben.
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.

Med vidande hjärta, med rosblommand' kind
 wid milan hos sin far han faller ner;
 „Wälkommen, wälkommen, får sonen min!“ —
 „Äd, jag har sett trollen och wäl mer!
 Det är så mörkt långt, långt bort i stogen.“ —

„Min son, jag satt här i så månet år
 och är med Guds hjälp wälbehållen.
 Den rätt kan läsa sitt Fader wär,
 han rådes hvarken fan eller trollen,
 fast det är mörkt långt, långt bort i stogen.“



En gammal tjänarinna.

Hn jag ser hennes blida anlet,
 Hennes glada och wänliga blick,
 Hennes slit, hennes ödmjuka iswer,
 Hennes fromma och ärbara stid.

Så långt hennes minne sig strätte,
 Hon hade beständigt tjänt.
 Men hon sade blott glädt och ödmjukt:
 „Det war wäl så Herren ment.“

Hon hade ej någonsin sammat
 Utaf en mades arm,
 Ej med namnlös sällhet och bäsuan
 Trykt ett barn till sin modersbarm.

Hon hade ej någonsin lutat
 Sitt hufwud mot egen hərb.
 Äf, alt som war hennes eget,
 War så ringa i denna wärld!

Att hela hwad andra söndrat,
 Att glädjas åt andras fröjd,
 Att waka, då andra sofwo,
 Att se till, att enhwar blef nöjd;

Att slita, streta, arbeta
 För andra, för främmande blott
 Och sent eller aldrig bli tackad —
 Så war hennes ödes lott.

Att ha ibland om söndan
 För sin räknig en liten tid,
 Och ta ned den gamla Bibeln
 Och läsa en stund i frid

Om de rika, owansliga statter,
 Dem ej rost och ej mal förtär,
 Om det lif, som ej böden betwingar,
 Om den Herren, som ewig är. —

Så hon lesde — lift tusen gelifar —
 Och tynade småningom bort
 Och dog, blef begrafwen och glömdes —
 War det underligt? — inuan kort.

Men jag henne aldrig kan glömma,
 Och jag glömmet aldrig en dag,
 Då hon stafwade långsamt och sakta
 Med stänma, darrande, swag:

Sur „de yttersta som de främsta“
 I himten en gång man skall se,
 Och: „Gad in i din Herras glädje,
 Du trogne tjänare!“



Ayländingarnes marsch.

Det stormande hafwets mäktiga sång
 Swart hjärta ibland oss känner.
 Wid wår wagga den ljöd i wår barndom en gång,
 Och den fostrar oss upp till männer.
 När molnen sig skoda, när lusten känns twaf,
 När det mörknar ibland på färden,
 Som en släkt från det friska, det fria haf
 Skätt storma wi ut i wärlden.

Framåt bjuder wågornas wäldiga lek,
 Framåt glädt windarna tåga,
 Framåt då, I bröder, mot wäld och swel,
 Framåt mot det usla och låga!
 Som wågen blott strafwar med jublande mod
 Att få dö wid de älskade landen,
 O, så låtom oss offra wårt lif, wårt blod
 Alt, alt för fädernesstranden!

Hwad af fädren wi ärft: wår härliga bygd,
 Wårt ärliga hjärta, wår heder,
 Wårt friska sinne, wår mandom, wår dygd,
 Wår lag, wår rätt, wåra seder;
 Nå, wi lämna det alt, wid wår ändalykt,
 At wåra wågande söner,
 Wälsignadt, föröfad, förkofradt och trygt —
 Allwäldige, hör wåra böner!

Men kommer en tid, en sorgens tid,
 Då bland blomstren på våra grafvar
 Ett släkte wandrar i lifnöjd frid,
 Ett släkte af wackliga slafwar,
 Då härliga jord, du wår kärleks hamn,
 Du pärla i blånande bölja,
 Sjunsk djupt och för ewigt i wågornas famn,
 Att din blygd och din wanära dölja.



Glickan på hafsstranden.



Här sitter arma slida jag
 Och snart går solen ner;
 Men den jag wäntar dag från dag,
 Han kommer aldrig mer.

„Snart är jag åter“ — så jag mins
 Till affked jade han —
 Men hwar han dröjer, hwar han fins,
 Jag ej begripa kan.

Skanhända krossats har hans slup
 I mycken storm och nöd,
 Kanste i hafwets möta djup
 Han redan ligger död.

Hans genfärd war det säkert då,
 Jag såg i sista natt,
 Då slädande åt hafwets blå
 Jag här på stranden fatt.

Hans skepp jag där på böljan såg,
 Så glad jag redan war,
 Men hur jag såg och åter såg,
 War bara hafwet twar.

Och nu igen hwad stymtar där
 I aftonsolens glans? —

Kom närmre, närmre, att jag ser
 Om seglet då är hans.

Hans är det — hans är skepp och mast,
 Hans segel och hans rå;
 Välkommen nu du gyllne last!
 Välkommen själf också!



Ayländsk folkwisa.



Se god afton och god kväll
 Min utwalda, lilla wän,
 Huru lefwer wäl wärlden med dig?

Har du hälsan och mår bra,
 Som jag tror att du skall ha,
 Har du nöjen, wisst fagnar det mig.

Har du pengar, har du gull,
 Har du dina kistor full,
 Har du det, så wisst gläder det mig.

Har du ett förnöjsamt sinn',
 Det är rikedomens din;
 Det är bättre än pengar och gull. —

När jag tänker uppå dig,
 Röres blodet uti mig,
 Lilla wännen, förglöm aldrig mig!

Se på stjärnorna, de små,
 Under himmelen den blå
 Falla neder till jorden som strå.

Förr skall sjöar och strand
 Blifwa torra lifsom sand,
 Förrän jag skall ta' mig en ann'.



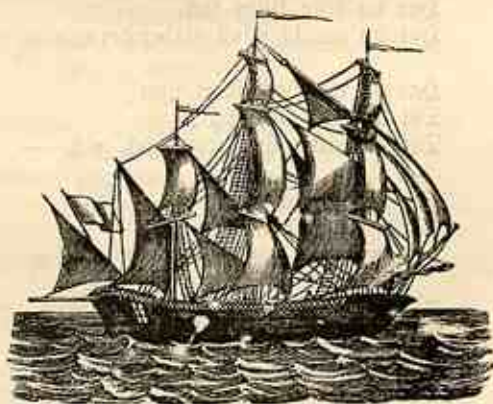
Ayländsk folkvisa.



Aldrig jag förglömma kan
 Glidorna, som stå på strand;
 De fälla tårar på rosenröda kinder.
 Ja, de Juda och de beder:
 "Herren vare med eder
 Och ledsage er på böljorna de blå!"

Bäst wi ligga uti ro,
 Kommer lossen ombord,
 För vinden fäller oss alla segel klara.
 Hj! gosfar, spakarna i hand,
 Ty tiden göres oss ej lång
 Till att stota, medan tågen löpa lätt.

När styrman ropar: „opp,
 Friskt mod i hvar tropp!"
 Vi lätta ankaret lätt ifrån botten.
 Och skeppet swajar ifrån land,
 Och rodet tager timmerman,
 Och Gud han må ledsaga med sin hand.



Walda Sanger och Wilar

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans Männer

Första samlingen:

V.

Ingeborgs klagan af . . . E. Tegnér.
 Karl XII af " "
 Lappvisa af F. M. Franzén.
 Mästar Tomas af R. Hertzberg.
 Julpolsta af R. R. Malmström.
 Wasa marsch af B. Topelius.

Helsingfors, 1885.

Pris: 5 penni.



Ingeborgs klagan.

Nu är det höst,
stormande häfwer sig hafwets bröst.
Åh, men hur gärna jag sute
ändå därute!

Länge jag såg
seglet i måster, det flög på sin väg.
Åh! det är lyckligt, får följa
Fritiof på bölja.

Bölja, du blå,
swäll ej så högt, det går fort nog ändå.
Lysen, 3 stjärnor, och sägen
seglaren vägen!

När det blir vår,
kommer han hem, men den älskade går
ej till hans möte i jalen,
ide i dalen;

ligger i mull
bleknad och kall för sin kärleks skull,
eller hon klagar och blöder,
offrad af bröder. —

Fall, som han glömt,
du skall bli min; jag will älska dig ömt.
Själk will jag mata för ägarn
wingade jägarn.

Gär på hans hand
wicklar jag in dig i dukens rand,
wingar af silfwer och rifa
guldklor tillika.

Sänte du och
wingarna ut, de ej bure mig dock.
Döden allena mig bringar
Gudarnas wingar.

Sägare skön,
sitt på min skullra och blika åt fjön.
Åh! hur wi wänte och blike,
kommer han ide.

När jag är död,
kommer han säkert, mins då hwad jag bjöd:
hälfa och hälfa du åter
Fritiof som gräter!

Karl XII.

Kung Karl, den unga hjälte,
han stod i röf och dam.
Han drog sitt swärd från bälte
och bröt i striden fram.
„Hur swenska stålet biter
kom lät oss pröfwa på.
Ur vägen, Moskowiter,
friskt mod, 3 gossar blå.“

Och en mot tio ställes
af retad Wasajon.
Där flydde, hwad ej fäldes,
det war hans lärospan.
Tre konungar tillhopa
ej skrefwo pilten bud.
Lugn stod han mot Europa,
en skägglös dundergud.

Där slog så stort ett hjärta
uti hans swenska barm,
i glädje som i smärta,
blott för det rätta warm.
3 med- och motgång lika,

sin lyckas öfverman,
han kunde icke wifa,
blott falla kunde han.

Böj, Swea, knä wid griften,
din störste son göms där.
Läs nötta minneskriften,
din hjältebitt hon är.
Med blottadt hufvud stiger
historien dit och lär,
och jwenska äran wiger
sin segerfana där.



Lappwisa.

Spring, min snälla ren,
Öfwer bärg och fält!
Wid min slickas tält
Får du krafsa se'n.
Ymnig mossja där
Under drifwan är.

Dagen är så kort,
Wägen är så lång!
Spring du wid min fång!
Låt oss skynda bort!
Här är ingen ro,
Här blott ulfwar bo.

Se, där flög en örn:
Säll den wingar här!
Se, hur molnet far!
Satt jag i dess hörn
Säg jag re'n kanste
Dig där borta le.

Du, som hjärtat här
Fångade i hast!
Så en wildren fast
Wid en tam man snär!
O, du drar mig mer
An en fors dit ner.

Se'n jag dig fick se,
Tusen tankar jag
Har båd' natt och dag;
Tusen äro de
Och blott en ända:
Att dig äga få.

Du må gömma dig
Bakom daldens sten,
Eller med din ren
Fly till skogs för mig:
Undan, undan skall
Både sten och tall.

Spring min snälla ren,
Öfwer bärg och fält!
Wid min slickas tält
Får du krafsa se'n.
Ymnig mossja där
Under drifwan är.



Mästar Tomas.

Mästar Tomas! Så glad och nöjd
Öfwer hyswelbänten böjd!
Tidigt och sent arbetar du,
Säg mig! hwad täljer din yrja nu?"
— Den täljer en brudsång åt grannen här,
Och guld på engång åt mig den står!

"Mästar Tomas! Så glad och nöjd
Öfwer hyswelbänten böjd!
Tidigt och sent arbetar du,
Säg mig! hwad glättar din hyswel nu?"
— Den glättar en waggja åt grannen här,
Mitt sinne på engång den jämna lär!

"Mästar Tomas! Så glad och nöjd
Öfwer hyswelbänten böjd!
Tidigt och sent arbetar du,

Säg hwad din hammare bultar nu?"
 — I grammens liffista slår den spif,
 Dess klang på engång är min musik!

„Mästar Tomas! Så glad och nöjd
 Öfwer hyswelhanken böjd!
 Hjässan bär silfwer, alt ämmu
 Tidigt och sent dock arbetar du!"
 — Jag lefsaker täljer åt barnbarn små,
 Min egen barndom jag minnes då!

„Mästar Tomas! Så glad och nöjd
 Öfwer hyswelbänken böjd!
 Tidigt och sent arbetade du,
 Luf är hwilan du sumit nu!"
 — Hammaren klingar: barnbarn små
 Sarsars kista med stjärnor beslä.



Julpolfska.



Jul och ljus och fröjd
 Öpp till himmels höjd,
 Muntra slickor, raska gossar!
 Eld i unga år,
 Lif i lifwets wår!
 Rinden brinner, bliden blosfar.
 Låt oss skämta, sjunga,
 Bort med tanlar tunga,
 Bort med nöd och säjd och fara!
 Fröjd och jul och ljus,
 Halm i alla hus,
 Dans och dam så heffan bara!

Gossar, raska tag!
 Lyden nöjets lag,
 Slickorna i polfskan swängen.
 Spelman, tag din stol,
 Skrufwa din fiol,
 Kristi låt stråken stryka strängen.
 Spela gladt och stampa,
 Raska takten trampa;

Gossar, slickor hören, hören!
 Heffan, swängen på,
 Öfwer halm och strå
 Rätta, lätta fötter fören.

Nå rätt så, så där!
 Jagen ängelig här
 Julens ljufwa jubel skymmer.
 Alt är gladt och godt,
 Spelman, spela blott,
 Så blir jorgen rädd och rymmer.
 Alla pulsar pida,
 Alla nackar nida,
 Lif och lust och löjen lysa.
 Ler i dansens il
 Liten pilt med pil,
 Tyft, därom får ingen frysa.

Gamla gumman ser
 Löjets lek och ler;
 Barnet gladt med skalfran klingar.
 Gubben, grå i hår,
 Flyr från åtti år
 In i yra polfskans ringar.
 Glädjetårar glinna,
 Barnabarnen stimma,
 Spelman stiger upp på stolen;
 „Prisse“ hoppar tring
 Om den ystra ring,
 Nappar slickorna i fiolen.

Kom, min slida, kom
 Låt oss swänga om,
 Ej för lek och skämt wi stygga.
 Hej, hur polfskan går,
 Aj, hur hjärtat slår;
 Lilla wän, förlåt det stygga.
 Dopp, i fröjd och gamman,
 Klappa händern jamman.
 Nej, så gladt fiolen låter!
 Swäng så här, min du,
 Sen så där, och nu
 Börja wi från början åter.

Jul och ljus och fröjd
 Öpp till himmels höjd,

Muntra flickor, raske gossar!
 Eld i unga år,
 Lif i lifwets war!
 Kinden brinner, blicken blosfar.
 Lat oss skämta, sjunga,
 Bort med tankar tunga,
 Bort med nöd och säjd och fara!
 Fröjd och jul och ljus,
 Halm i alla hus,
 Dans och dam ja hejjan bara!

Wasa marsch.

I högan nord vår wägga stod
 Wid stormigt haf och skummig flod.
 Wi wärte upp ur frostigt bädd
 Som wintergran i drifwor klädd.
 Han står så grön
 I hwhita snön,
 Han reser stark
 Sin kronas part
 Ur armod och ur ödemart.

Som tusen wägor sammangå
 Kring Finlands bygd i gördel blå,
 Så mötas hjärtan, mötas namn,
 O, fosterland, uti din famn!
 Att bära gladt
 Din fanas skatt,
 Att kämpa med
 Ditt främsta led,
 War fädens bragd och Wasa sed.

Wårt land! Wårt finiska fosterland!
 Din fasta botten är vår strand;
 Så lär oss bli din starka wall,
 Som hafwets wäg ej bryta skall.
 Slå högt, wår barm!
 Wäg stark, wår arm!
 Wår stor i skygd
 Af söners bygd,
 Wår höga nord, wår finiska bygd!

Sofie Nyblund



Walda Sönger och Wisor

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans Wänner

Första samlingen:

VI.

Erik Wasas runa af . . .	R. A. Nikander.
Fredmans epistel n:o 39 af . . .	R. M. Bellman.
Bondgossen af . . .	J. L. Runeberg.
Korpen och Käfwen af . . .	J. B. Hndert.
Räden af . . .	E. J. Stagnelius.
Svenskt folkwisä af . . .	— — —

Helsingfors, 1885.

Pris: 5 penni.



Erik Wasas runa.

Gif allt! Hvem där? Hu! Sjön är grön och stjärnorna
de skåfwa.
Herr Erik, lägg dig ned och sof; ty nu är klockan ålfwa.“
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog,
uppå Gripsholm där ingen blund hans beta öga tog,
tungt är att wara konung utan krona.

„Kom fram, jag will betrakta dig, nu medan månen lyser;
en kappa will jag gifwa dig; mig tyckes, att du fryser.“
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Öch Erik gick till gallret fram, och lifdrabanten log.
Han sade: „Slägg har du fått nog, se'n konung Erik dog,
och däraf kan du wäfwa dig en mantel.“

Nu hördes klockan ljuda tolf från höga fängselfornet,
brandwaktens tutade så doft tolf gånger uti hornet.
Drabanten gick, och waktens tog en annan.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog;
och stegen stå i golvvet kvar, som kungafoten tog;
men, Gud ske lof, hans hjärta har fått hwila.

„Kung Erik, slut ditt öga till; ty tolf har klockan slagit.
Kung Erik, sof, kung Erik, sof, fast de din krona tagit!“
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Slätt intet Erik aktade, att klockan slagit tolf,
men stannade wid waktens ord på maskstunget golf.
„Kung Erik“ lät så lustigt i hans öra.

„Kung Erik, kom till gallret fram, ty månen skriber fjärran;
om det är du, så buga dig i stormen inför Herran!“
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Kung Erik böjde hufwud ned, slöt ögat till om tåren,
och lifdrabanten log så stön med silfwerhjälm på håren;
men Erik bad i stormen inför Herran.

Öch lifdrabanten krönte då hans hjässa med en krans,
bland många brutna törnen där en härlig blomma fanns,
och kranzen kom med friden under stormen.

Kung Erik fjönt på bädden ned och sof wid ljud af psalmer.
Nils Sture kom, så drömde han, och bar i handen palmer
och kyste konungen med törnekronan.

Så är det sagdt, att samma natt kung Johans öga stod
så äppet, som hans port war stängd, och såg sitt eget blod;
men hur det war, må Gud allena weta.



Fredmans epistel.

N:o 39.

Storm och böljor tyfina re'n,
himlahwalswets matta sten
mer och mer förswagas,
re'n det börjar dagas.
Molnen simma,
kvalm och dimma
bådar solens bleka strimma.
Wädren spela fritt och tått,
fönstren ristats wid hwar slätt
lönn och aspar sussa,
lärr och källor brusa,
Örren spelar,
tömmar, selar
bonden åt sin säle delar
Re'n i hwar spis
sladdrar och fräs'
spånor och ris,
stickor och gräs,

redan mällingsgrytan kokar.
 Re'n med hfwig lugg
 torparn uti mjugg
 efter tobakselden snokar;
 och på ången re'n,
 lutad mot en sten
 dalkarln i sin skyffel tar.

Skrogarn på sig slöfweln drar,
 skurar bränwinspannan klar,
 re'n i stöpet fattar,
 står i börrn och skrattar;
 pipan blösfar,
 gubben frosfar
 bygdens kämpar, barn och gosfar.
 Gumman, på sin wagn wid grind,
 håller handen under kind;
 af och an hon wickar,
 slumrar in och nickar.

Solen sticker,
 gumman kwicker,
 wafnar och ur stöpet dricker.
 Skwarnar och hjul
 börja sin fart,
 hör, från ett skjul
 hörde du klart

första slagen uti smedjan.
 Smeden smal och lång,
 med en glödgad tång,
 naken ända upp till midjan,
 mellan eld och sand
 med en pust i hand
 sjunger nu sin morgonbön.

Luften spelar friskt och ifön,
 minsta blomma, wårt och frön
 öppna sina knoppar,
 se åt daggens droppar,
 präktigt randas,
 wälluft andas,
 med sefrens släktar blandas.
 Skogen skymtar mörk och blå,
 bärg och kullar prydda stå

med båd' lam och kwigor.
 Bygdens barn och pigor
 gå och walla,
 le och tralla,
 fina hjordar sammankalla.
 Lärkan i styn
 släktar så swal,
 tuppen i byn
 slaxar och gal;
 all naturen börjar wafna
 till ny glans och präal,
 nya göromål. —



Bondgossen.

Jag huggit, tills min kraft förgått,
 och hugger om igen,
 och yrans stäl är hwafst och godt,
 men furan står dot än.

Min arm war en gång tung och stark,
 nu är den mer ej så,
 se'n wintern om jag ätit bark
 och druckit watten på.

J fall min tjänst jag bytte om
 och bättre för mig såg,
 jag kånste till en herre kom,
 som hade brödd af råg.

Kånste i närmsta stad jag sam
 en lön för tro och slit. —
 Jag tänker ofta så och kan
 dot ide längta dit.

Står fjället där med löfsprydd topp
och ser i sjön sin bild?
Går solen där så härlig opp,
och går den ner så mild?

Fins där en dal, som blundoft strör,
en mo, som talar bår?
Och hon, hvars wallhorn ni jag hör,
skall hon väl sumas där?

Förbi far molnet utan skygd,
till vindens tidsfördrif; —
och utan män och festerbygd
hvad är ett mänsklof?

Kanske att Gud hör folkets röst
och lindrar folkets nöd;
kanske en bättre skörd i höst
osj ger ett bättre bröd!



Korpen och Råfwen.

Det satt en gång uti ett träd en korp, som bar
Uti sin näbb ett stycke ost, så fet och rar;
En råf, hvars fina luft strax wäder däraf fä,
På stunden mycket artigt fram till korpen gick
Och sjöng: tra, la, la.

„Er tjänare, herr korp, hur står det till?“ — „Jo bra,
Hur mår Ni själf, herr råf?“ — „Ah tack ska Ni ha;
Jag och de mina må, Gud ware lof, rätt godt,
Förutom yngsta pojken, som har smuswa fått,
Tywärt! tra, la, la.“

„Gud, hwilken frack, herr korp! Om jag mig ej bedrar,
Så tror jag Ni från Hamburg edra kläder tar.“
„Ja,“ svarar korpen, stolt att så sig smickrad se,
Och lämnar strax adressen på sin skraddare,
Den narr'n! tra, la, la.“

„I fall Ni sjunger lika wäl som ni är klädd,
Kan Ni med Jenny Lind er ställa hjärt i bredd!
Sjung för mig någonting, en aria eller par,
I ären alla sängare, båd' son och far,
Ej sant?“ tra, la, la.

Herr korp, som intet neta kan sin nya wän,
Strax stämmer upp en aria ur Barberaren,
Men „hast du mir gesehen“, så snart han öppna' mun,
Föll osten därutur till marken ned på stund,
Wid fång: tra, la, la.

Då skyndar råfwen fram och griper osten fatt
Och skrattar je'n åt korpen som han wor' besatt.
„Nu riktigt med besked jag lurat dig, minsann,
Du hwarken är modern, ej håller tjunga kan,
Ej ens: tra, la, la.“

När korpen detta hör, så blir han desperat,
Och swär förtwisladt öfwer wårt duellsplatat.
Förlusten honom dock till hjärtat mindre går,
An att han ej för sängare passera får.
Bra hårdt! tra, la, la.

Will du moraln af fabeln weta, så se här,
För korpar särdeles beaktanswärd den är:
„Kom wäl ihåg, min wän,“ så sa' en gammal prost,
„Att aldrig nånsin sjunga, då du äter ost
Ej ens: tra, la, la.“



Näcken.

Kwälens guldmoln fästet tranja,
älfworna på ängen dansa,
och den bladbekrönta näcken
gigan rör i silfwerbåken.

Liten pilt bland strandens pilar
i wiolens ånga hwilar,

flangen hör från källans watten,
ropar i den stilla natten:

„Arme gubbe, hwarför spela?
Kan det smärtorna fördela?
Fritt du slog och mart må lifwa,
skall Guds barn dock aldrig blifwa.

Paradisets mänstenskätter,
Edens blomsterkrönta slätter,
Huset änglar i det höga,
aldrig städar dem ditt öga.“

Tätrar gubbens anlet' följa,
ned han dyker i sin bölja.
Sigan tystnar. Aldrig näden
spelar mer i silfverbäcken.

Svensk folkwisa.

Kristallen den fina som solen månd' skina,
Som hjärnorna blänka i skyn.
Jag wet en flicka, i dygden den fina,
En flicka i denna här byn.
Min wän, min wän och älskogsblomma,
Ack, om wi kunde tillsammans komma,
Och jag wore wännen din,
Och du allrakärestan min,
Du ädela ros och förgyllande strin.

Och om jag än reste till världenes ända,
Så ropar mitt hjärta till dig, :
Till dig, min wän och älskogsblomma:
Ack, om wi kunde tillsammans komma,
Och jag wore wännen din,
Och du allrakärestan min,
Du ädela ros och förgyllande strin.

Sofie Nyblun



Walda Sanger och Wisor

utgifna af

Sällskapet

Svenska Folkskolans **Wänner**

Första samlingen:

VIII.

Sjung! af	D. Lindblad.
Norrälänningens hemlängtan	E. Sahlstedt
Sjömanswisa af	
Wärmlänningarne af	F. A. Dahlgren.
Wifingens sång af	K. A. Ricander.
En majdag i Warend af	G. W. Böttiger.
Ett sätt att fria af	G. Steman.

Helsingfors, 1885.

Pris: 5 penni.



Sjung!

Hvarför skall man tvinga mig att sjunga,
 Fast jag kan en liten wisa, jag?
 Jag will dansa hållre med de unga
 Hela natten till den ljusa dag.
 Stundom händer wilst då ingen hör mig,
 Enkla sången kväller ur mitt bröst,
 Det är känslan då, som så förför mig,
 Att jag wågar höja upp min röst.

Om jag kunde, som jag wille, sjunga,
 O, hwad toner af en klar kristall!
 Om mitt hjärta låge på min tunga,
 Gladde någon af dess toners fall.
 Men nu kommer sången tyst och sakt
 Blott för manna: hon är snäll ändå,
 Och får lysna, ael! jag bör mig ätta,
 Att ej ser än hon får höra på.



Norrlänningens hemlängtan.

Hwi längtar du åter till fädernestrand?
 Mitt hjärta, hwi slår du oroligt,
 När barnomens mimmen dig hwisar ibland
 Om hembygdens dalar förtroligt?
 Förgäfwes du ångrar den brännande lust,
 Som gäckande dref dig till främmande kust,
 Från hembygdens skogar och dalar.

Hwad drömde du wäl om den främmande jord,
 Hwad hoppas du ännu i Söder?
 Ad! sölte du hjärtan? Hans det ej i Nord?
 Hwar finnas wäl trognare bröder?
 Hwad dittade hoppet, hwad brände din håg?
 Hwad såg du i Söder, som ide du såg
 I hembygdens skogar och dalar?

Jag minnes min hembygd wid dånande flod,
 Där molnen sig hwila på fjället;
 Där åldriga skogen mot stormarne stod,
 En grönstånande mur omkring fjället;
 Där lifwet war ostult, där friden blott log,
 När jolen rann opp eller nattwakan slog,
 I hembygdens skogar och dalar.

Wäl sofwer min fader, — wid gungande haf,
 Den grönstånande graf honom sofwer;
 Och björkarna gro kring den älskades graf
 Och slåta sitt skuggwalf bärböfwer;
 Men fädernetjället det blommar bod än,
 Och moder och wänner mig mana igen
 Till hembygdens skogar och dalar.

Jag kommer, jag kommer wäl fjärran ifrån,
 En gång, till att samna er åter.
 Men kanke för sent står den enslige son
 Wid grafmarnas runor och gråter. —
 Och står då förfjuten, där älskad han war,
 Och gråter wid minnet af framsarna dar —
 I hembygdens skogar och dalar.



Sjömanswisa.

Och far min, salig, han war en skeppare, han, han,
 Han war, besitta, den arelbredaste man, man.
 Han gid i tröja, och kalkstinnshandskar han hade,
 Och gånka ofta han wid mitt öra dem lade.

Jag war då pojke och lättmatros uppå skutan,
Uttilt på toppen liksom pass-opp i kajutan.
Jag sof på bäcket, och anlartäget war lojen,
Och foden täcket, och huswudgård anlarbojen.

Till sjös får man just ej wara flen, då det galler,
Och far min war just ej bland de blöta, han håller.
Då stormen hwen, så det blåste twärs genom kroppen,
Då föll det gubben just in att se mig på toppen.

På gubbens lynne wardt man just aldrig bedragen,
I soluppgången jag tog mitt märke för dagen:
Då jag i trappan och kajutsdörren hörde smällen,
Då war jag säker att daggen föll innan kvällen.

Men blåste vinden så skummet yrde kring bogen,
Och wägen plöjdes liksom en fåra för plogen,
Då tog han snuggan, och helt förnöjsam till sinnes
Han satt och talte rätt mången strof, som jag minnes.

„En sjöman, pojke! bör wara kwick uppå wägen,
Som en adborre, och som en sparf opp i tägen;
Kwicktänkt och snarwänd, ty annars går han och wankar,
En redlös skuta förutan roder och ankar.

„Sin egen kraft bör man ta ombord uppå skutan:
Strif ej på hjälp, då du kan dig hjälpa förutan.
Sit ej på andra, ty huru usel och lumpen
Är ej den skuta, som jämt skall lättas med pumpen!

„War oförfärad, se faran stint uti synen,
Då hafwets herre drar barckt ihop ögonbrynnen.
War jämt beredd till att möta döden och domen,
Ty båda komma helt oförtänt liksom bommen.“

Så talte gubben — och detta war bland det sista,
Hans lefnadsankar, hur starkt det war, måste brista;
Af döden lät han sig in i hamnen bogsera, —
Och skutan sig jag i arf af honom, med mera.

Men sjömansyrket det sig i botten jag lära,
Och främst af alt weta hut, och se'n mandörwera.
Och säkert är, att jag är i dag bärforutan
Annat ej warit min egen herre på skutan.

Utlärmlänningarne.

Och gosjen gic sig ut i morgonstund,
Hejsfilinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han en mö i rosendelund:

„Will du blifwa min?“ ja' gosjen. —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Din blir jag wäl ej,

Nog får jag en ann', ja' flickan.

Och gosjen gic sig ut i middagsstund,
Hejsfilinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han den mön i rosendelund:

„Will du än bli min?“ ja' gosjen. —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Din blir jag wäl ej,

Får nog än en ann', ja' flickan.

Och gosjen gic sig ut i afstonsstund,
Hejsfilinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han den mön i rosendelund:

„Nog kan jag bli din“, ja' flickan. —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Min blir du wäl ej;

Nu har jag en ann', ja' gosjen.



Wikingens sång.

God natt, god natt,
 Du drottning i gyllene strud,
 Du strålände wikingabrud!
 Nog ser jag, du sörjer och gråter;
 Men gråt ej! wi träffas ju åter.
 Fast natten i Norden är lång,
 Så blir det wäl morgon engång.

O, wor' jag, som du,
 Så nära den önsklade strand.
 Det nya lycksaliga land!
 Fort drate, på böljorna ila!
 Snart slipper du mig och får hwila.
 På hafwet, på jorden är strid,
 I jorden får wikingen frid.

Jag ropar på storm;
 Fort will jag på hafwet framgå;
 Men tyst ligger stormen ändå.
 Förr dref han med kraft mina segel,
 Nu ser han sig hållre i spegel
 Och smelter med jollrande wind
 Den flådnfulla sjöjungfruns kind.

Sol, ensam, som du,
 Jag far på den högblåa wåg
 I stilla högtideligt tåg:
 Du hwilar hos fränderna dina;
 Men hän äro fostbröder mina.
 Ej äger jag bror eller far, —
 Mitt swärd är det enda jag har.

En aften, som nu
 I gullklara rustningen klädd,
 Jag slumrar å blodrödban bädd.
 Du reban ditt anlete böljer,
 Jag salta i spåren dig följer.
 Du glänsande drottning, far wäl!
 Far roligt, far stilla! far wäl!



En majdag i Wärend.

Klockarfar, han skall nu allting bestyra,
 Lära barnen, att två och två det är fyra.
 Utan honom man kan ej läsa att staswa,
 Utan honom man kan ej folket begrafwa.

Föds ett barn, så frågas: hwad skall det heta?
 "Gå till klockarn! han måste allting ju weta".
 Om ett par sig i äkta ståndet begifwer,
 Är det klockarn, som bröllopswärfjerna skrifwer.

Får med sjukdom för sina synder man sota:
 "Gå till klockarn, han skall dig nog kunna bota".
 Om processer och annat otug man äger:
 "Gå till klockarn och hör dig för, hwad han säger".

Han skall weta råd för alla slags sorger,
 Dnupa barn skall han kunna, samt spela orger.
 Det är han, som skall hålla handbot åt prästen;
 Och wid graföl är det han, som får resten.

Swärje söndag skall predikstolen han damma,
 Klockare och klockare är desamma.
 Han i läsa skall känna nyaste moden,
 Lugga barn skall han på Lantastermetoden.

Han åt prästen skall wäga tiondesmötet,
 Vattpå skäfen äta med till förhöret,
 Prost och kaplan han söka skall att förlita,
 Och wid måssfall det händer han får predika.

Jugenting, nej intet får han försomma:
 Dör en gubbe, så tröstar klockarn hans gunna.
 Han skall föra an båd' dansen och leken,
 Och wid bordet är det han, som står stelen.

Han skall vara med från början till slutet;
 Skall det skutas, så slapper klockarn till krutet.
 Han skall vara en hjälp för gamla och unga,
 Framför allt skall han vara grym till att sjunga.

Öfweralt så är klockarn framme och råder,
 Får man tandwärt, skall han på tummen slå åder;
 Men i dag så är hans belaste ärend',
 Att lyckönka er, silfwerstjärnor i Wärend.



Ett sätt att fria.

Anders han var en hurtiger dräng,
Flitiger som en myra,
Stor var han som den grofwaste karl,
Starkt var han wäl som fyra.
Munter och gla'
Och hurtig han wa'.
Slidorna tykte han war så rar,
Lita på mej!
En får han sej,
Det kan jag trygt bedyra.

Anders war blyg och juckade: „Åh,
Den som en slida hade“.
Då kom han in i slidornas ring,
Höjde sin rösl och sade:
„Söta små slidor! En will jag ha:
Gwiltken utaf er får jag nu ta?“
„Anders, ta mej!“
„Anders, ta mej!“
Streko de alla glada.

Nej, tänkte Anders, det war för swårt,
Jag kan få allihopa;
„Den, som tar råda, den skall bli min!“
Började han att ropa.
Då rusade alla bums i en hög,
Högt upp i luften härtassa slög;
Hett gick det till,
Tro om ni will,
Nyslig war den bataljen.

„Nej“, sade Anders, „tåda behag
De röra mig så föga“.
Då såg han se, hwar Anna satt still,
Med tårar i sitt öga.
Åh, tänkte Anders, glad i sitt sinn',
Du, lilla Anna, du ska' bli min.
„Will du mig ha?“
Hon swarte: „Ja!“
Så går det till att fria.

